

REDACTIA

r ad, Doak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 .
pe 1/4 an . . . 5 .
pe o lună . . . 2 .
Nr-ii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Doak Ferencz-utca nr. 20

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefracate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Condeie simbriașe.

Foile din Germania nu mai sunt așa gata de serviciu. — s'a plâns odată ministrul președinte al Ungariei mâhnit adînc că presa din imperiul german nu mai vrea să publice fără orî-ce rezervă articolii furnisați de agenții lui.

Mereu s'au pîrîndat la cîrma țării ministri-președinți; după s'drobi-torul de naționalități. Tisza, a venit șovinistul Bánffy, ear după asta Széll, bărbatul care făgăduia că are să inaugureze un sistem de guvernare nou, că va fi condus de principiile adevêrului, a legii și a dreptății, și pentru noi naționalitățile cari de veacuri locuim această țară, nimic nu s'a schimbat. Aceleași prigoniri am avut să le îndurăm sub Bánffy, ca sub Tisza, sub Széll, ca sub Bánffy, poate numai felul punerii lor în praxă arată nuanțe mai mari sau mai mici de cinism.

Ungaria e însă țara libertății! Ungaria e țara, unde naționalitățile se bucură de atâtea drepturi, ca nici într'un alt stat! Egala lor îndreptățire e asigurată prin lege! Pot să-și fină școli, să-și folosească limba maternă pretutindeni. Liberalism ca în Ungaria nicăiri. — Aceste erau frazele cu cari bombardau lumea guvernele, ce se pîrîndau.

Și lumea la început era aplicată să dea crezîmînt acestor vorbe frumoase. Dar veniră apoi procesele politice din anii din urmă. Amende în bani ne mai pomenite, întemnițări, maghiarizarea școalelor, înființarea faimoaselor „Kisdodó-uri”, și lumea cultă începu să cază pe gânduri. Nu înțelegea cum se potrivește vorbele frumoase de sus cu aste prigoniri. Presa din Europa întreață începu a se ocupa de noi. Toate simpatiile erau pe partea noastră; o singură voce nu se găsea care să ție apărarea falșului liberalism maghiar. Care bărbat de cinste ar și fi îndrăsnit să susțină în fața atîtor fapte reale, că legea despre egala îndreptățire a naționalităților nu e numai vorbă goală, ci o lege sancționată, a cărei executare tot atît de sever se observă ca a tuturor celorlalte legi din țară.

Ei, dar guvernul avea trebuință de astfel de voci, și uite! ca prin minune, ziare mari începură a bate în retragere. Înțierau ilegalitățile săvîrșite față de naționalități mai cu rezervă, și-apoi cu vremea ne pomenirăm numai că fruntașe foi din Germania și Franța iau în apărare guvernele prigonitoare și ne presintă pe noi naționalitățile de trădători de patrie, de agitatori în contra integrității statului.

Ce se întemplantase?

Puțin. Guvernul nostru inventase sistemul presei subvenționate. Dase de oameni destul de venali, cari în schimb unor subvenții grase, în urma legăturilor ce le aveau cu diferite foi, plasau pe aceste articolii de preamîrire furnisate de însiși oamenii stăpînirii.

Condeie simbriașe, ovrei ca Bernhardt Stern cel de curînd demascat și Raoul Chélard umpleau coloanele foilor străine cu articolii lor, ear foile stăpînirii reproduceau aceste voci de presă drept „aprecieri obiective” ale unor foi cu „in-

fluență mare”, și strîgau apoi cu emfază „opinia publică e pe partea noastră”.

O parte a presei străine ne-a păstrat însă simpatiile, ne-a luat în apărare în contra acestor foi cu „influență mare”, și adevêrul învîns. O polemică iscată pe tema asta între două foi germane avu de urmare descoperirea fabricei, unde se preparau aceste „opinii publice”. Un birou de corespondență din Budapesta, a cărui șef și proprietar e Bernhardt Stern, un condei simbriaș care a scris pentru parale pe samaturor foilor, combătînd poate în una, ce scrisese în cealaltă, și căruia stăpînirea îi remunerează munca desvoltată în fabricarea acestor „aprecieri obiective” cu o subvenție de 8000 coroane.

Aceasta e dară „opinia publică” ce stă pe partea stăpînirii; „opinia publică” a d-lor Stern și Chélard. . . Și domnul ministru-președinte se mai miră că presa străină nu mai e „așa gata de serviciu” ca până acum?

Subscriem și noi! In ședința dela 28 Maiu democratul Vázsonyi Vilmos a ținut în Dietă un mare discurs, dovedind că opoziția are cu atît mai ales dreptul să facă obstrucția, cu cît majoritatea actuală nu reprezintă majoritatea voinții cetățenilor din stat.

Eată ce a zis:

„Onorată Dietă! Până ce parlamentarismul nostru e o formă goală — după-cum am dovedit — un simplu pervaz și înregistrare, cari toate se consumă de voința regală, pentru-că noi nici nu îndeplinim altceva, decît înregistrăm propozițiile regale, până-ce această Dietă alcătuită în urma legii electorale basată pe cens nici nu poate reprezenta majoritatea țării, și astfel afirmarea că reprezentăți voința majorității țării este tot așa de neîndreptățită ca și când am afirma noi aceasta, pentru-că nici D-Voastră nici noi nu reprezentăm majoritatea poporului, ci numai a poporului politic, majoritatea alegătorilor din acea țară, în care sunt scoși din constituție cei-ce formează majoritatea țării, zic, cătă vreme așa se petrec lucrurile, e păcat să vă propoziți așa fudul la principiul majorității”.

Ear în ședința dela 39 Maiu a Dietei un alt reprezentant ilustru al maghiarilor, Eötvös Károly despre aceste cuvinte ale lui Vázsonyi a zis:

„Afirmarea lui Vázsonyi e lucru serios ear nu glumă, pentru-că într'a devêr majoritatea din Dietă nu este majoritatea dominantă, ci majoritatea domnitorului”.

Inconștient ori păcătos?!

Noi înțelegem pasivitatea bătărilor director al „Gazetei Transilvaniei”. Sunt firii pe cari orî-ce ai face, nu li-ai putea schimba din originalitatea lor genuină — cum ar zice un distins pasivist bănățean. Cine n'a văzut de pildă cătă un bătrîn care ș'acum umblă tot cu gulerul strîns și cravata ce a fost la modă pe vremea bunicilor

noștri? Cine nu cunoaște vre-un „original” care de când se pomenește, zilnic umblă la aceeași cafenea, la aceeași oră și la aceeași masă, luînd aceeași cafea și necetînd de cît același „leib-jurnal”!!!

Așa e și directorul „Gazetei”. Cu pasivitatea și-a deschis ochii în politică și sub pacea aceleiași activități vrea să trăiască și să moară. Nici nu admite discuția că e bine să se schimbe lucrurile.

Ceea-ce nu înțelegem însă e când prindem pe bătrînul director în flagranti de reacredință.

Să-l scuturăm nițel în afacerea alegerii dela Dobra.

D-l Dr. Vlad primește candidatura oferită dela Dobra. Două protopopi, toți preoții și învățătorii îl roagă să primească. Că numai arborînd steagul național se mai pot mîntui de valurile străinismului două protopopiate românești. Primește această candidare cu știrea și aprobarea fruntașilor neamului.

Cu toate acestea ce face „Gazeta”? Scrie ea însași cea mai incualificabilă insinuare la adresa lui Dr. Vlad și dă loc ca dușmanii personali ai d-lui Vlad și uneltele stăpînirii ungurești să insezeze următoarele:

„Eu cred, că se înșală toți cei ce în naivitatea lor vor crede, că dl Dr. Vlad și semenii sîr ar lupta pentru principii. Nu de principii se tratează la d-sa și soții d-sale în cazul de față, ci de cel mai ireverențios oportunism, de-o apostasie față cu partidul, și de-o condamnabilă disprețuire și încălcare a hotărîrilor conferențelor noastre naționale. Exemplul ce-l dă Dr. Vlad este atît de demoralizator, încât merită a fi înțierat după cuviință. Unde vom ajunge, ce se va alege din noi și din luptele noastre, dacă azi unul mîne altul va deserta dela steagul partidului, ai cărui membri trebuie să fie cu cinste și respect față cu deciziunile luate de reprezentanții lui? Aceasta să fie oare „idealul” ce-l urmărește generația mai tinêră, care poartă vecinic pe buze cuvîntul de ordine: „acțiune”? Este a ei chemare acțiunea în sensul distrugerii, ori că am ajuns cu partidul și organizația lui până la punctul, încît nimeni să nu mai vrea să știe de el și de soarta lui?”

A trage la îndoială buna credință unui tinêr distins, în giurul căruia sunt grupați lamura neamului nostru românesc, tinerii, este să încerci un asasinat moral, să dispuști pe cei cari intră în lupta națională mînați de dorințele cele mai curate și însuflețiți numai de dragostea pentru poporul nostru impilat.

Ear a spune că activitatea tineretului nostru însemnează desertarea dela steagul partidului, când știți că lupta s'a desfășurat chiar în numele acestui steag, — aceasta, să o spunem odată pe șleau: însemnează ori o nebanie — în caz când avem a face cu un iresponsabil care nu știe ce vorbește — ori o neiertată infamie, dacă se poate dovedi reaua credință.

Tertium non datur!

Ear că ce e la mijloc, cetitorii vor putea judeca luînd în considerare următoarele fapte.

La Dobra candidează și avocatul Muntean din Oraștie, despre care se știe că în viața lui o singură zi n'a fost înregimentat în partidul național și de

când e, n'a participat la nici o mișcare națională, ci tot deauna a fost omul stăpînirii ungurești. Chiar acum el candidează cu program liberal, va să zică guvernamental, și sub apelul ce s'a tipărit pentru candidatura asta sunt subscriși niște — Unguri! Chiar ziarul unguresc din Deva și toate celelalte ungurești din Budapesta recunosc că avocatul „Muntyán” este liberal. . . Liberal este însă și Dr. Farkas, susținut de întreaga administrație.

Cine nu înțelege dar, că d. Muntean candidează numai pentru-ca astfel stăpînirii să i-se facă serviciul de a fi zăpăcit Românii? De a se produce între ei amareală!

Cine nu vede coada de topor?

Ear „Gazeta” n'are un singur cuvînt de dojană, fie cît de blîndă, la adresa Românului coadă de topor, ci ea se năpustește asupra Românului brav, pe care Ungurimea l'ar sorbi într'c lingură de apă.

„Gazeta” în loc să stea alături de cei cari apără programul național, în giurul candidatului poporului român, cu știre și voință combată pe Românul cinstit și astfel face treaba — stăpînirii ungurești!

Toate ziarele românești manifestă cea mai caldă simpatie lui Dr. Vlad, „Gazeta” singură îl terfelește, înspre marea bucurie a presei maghiare, care nici nu întărie să reproducă și să exploateze scrisesele „Gazetei”.

Și totuși încă „Gazeta” o ia de cătră pădure și chiar în numărul ei de Joui 15/28 Maiu sub titlul Voim să fim lămurii cheamă la grozavă respundere pe Dr. Vlad, și pe amicii lui imputându-le între altele că „abea li-a răsărit barba”. . . D-l Murășan — așa se vede — e în credința că Dumnezeu a dăruit mintea în raport cu mărimea barbei, ceea-ce de altfel tocmai d-sa desminte mai tare prin faptele ce comite.

Dar nu așa venerabile, ci să ne dai D-Ta lămuriri!

Eată unde a ajuns d. Murășan.

Ni-e milă de el.

Lupta Slovacilor.

Slovacii dau tot mai multe semne de vieață, din care motiv presa maghiară îi și înjură tot mai mult. Astfel pe ziua de azi avem de înregistrat acuze grave la adresa bravului preot Dr. Boór din Nádlaç, pe care presa maghiară îl face „panslav”, agitator etc. etc. Pentru-că a aranjat teatru și concert slovac, ear pe Unguri nici nu i-a invitat.

Supărarea cea mai mare este însă asupra Slovacilor din comitatul Turóc ș'a nume asupra fruntașilor Dr. Mudrony Pál, Pictor Ambrus și Dr. Panovics, cari în ședința dela 29 c. a congregației au îndrăznit să facă opoziție, să nu lase astfel pe mame-lucii patrioți a vota „unanim” încrederea marelui maestru al formulelor, prim ministrului Széll.

D'asemeni li-se face cînstea să fie ocărîți studenții slovaci dela gimnaziul catolic din Rózsahegy, cari sunt așa de „temerari”, încât întrefin legături cu „panslavi” adică cu fruntașii slovaci din acel oraș.

In cele din urmă organele șoviniste vor cere ca bieții studenți nici cu părinții să nu mai vorbească slovaceste!

2991 szám.

1903. tük.

Arverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. jbiróság mint tükvi hatóság közhirre teszi, hogy a „Victoria“ tak. és hitelintézet részvénytársaság aradi cég és csatlakozottnak ezennel kimondott Kaufman Jgnác, pankotai lakos végrehajtatóknak Bengye Iszaj szőlős-csigeréli lakos végrehajtást szenvedő ellen 1000 korona és 104 korona tőke követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. törvényszék és a borosjenői kir. jbiróság területén fekvő és a szőlős-csigeréli 315 számú tükjkönyvben A I. 1—6 sz. (643—644), (1047—1048), 1379, 1451, 1849 és 1957 helyrajzi szám alatt foglalt ingatlanok Bengye Iszajt illető $\frac{1}{2}$ részére 1414—korona kikiáltási árban az 1903. évi június hó 27 napján d. e. 10 órakor Szőlős-csigerél község-házánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladatni u. m.:

1. Ha a kikiáltási áron felül ígéret nem tétetik, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

2. Arverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10 $\frac{0}{0}$ -át, vagyis 141 korona 40 fillért és készpénzben, vagy az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. ig. min. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 évi 60 t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben, és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt, a harmadikat pedig ugyanazon naptól számítandó 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6 $\frac{0}{0}$ kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. december 6-án 39425 I. M. sz. a. kelt rendeletében előirt módon a buttyini kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíróság telekkönyvi hatóságánál, Szőlős-csigerél Pankota és Moroda községek előljáróságainál megtekinthetők.

Borosjenőn, 1903. ápril hó 8-án.

A kir. jbiróság mint tükvi hatósága.

Székely,
kir. albiró.

988 1—1

Imprumuturi de bani pe amortisare

mijlocese pe lângă condițiile cele mai avantajoase, pe moșii și case în orașe cu 4,3, 4,5 și 5 $\frac{0}{0}$ și amortisare de

20, 25, 30, 50 de ani,

adecă în camătă e socotită atât camătă cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestulirea M. On. public, care vrea să facă imprumuturi ipotecare.

Imprumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile ipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prealabile nu sunt, taxele mi le socotesc ulterior.

Pentru deslușiri mai detaiate a se adresa la

HERZOG SÁNDOR

Arad, strada Weitzer-János Nr. 15, ușa 7.

Strămutare de prăvălie!

AUGUSTIN ALBRECHT
fost CSEH KATALIN

și-a strămutat

PRĂVĂLIA DE MĂNUȘI

cu prima Maiu 1903,

în strada Salacz Nr. 1.

(Casa Lőcs.)

974 4—10

P. T.

Imi iau voia a aduce la cunoștința M. On. Public, că în Arad, piața Szent-Péter N-rul 4 (în casa d'odinioară alui Pavisits) am deschis un

**Institut de curățire chimică
și văpsire de postavuri.**

Intru toate corăspunzător recerincelor mele. L'am aranjat în așa mod încât voi putea satisface și celor mai mari pretenții. Curățesc pe cale chimică, după sistemul cel mai nou, haine de bărbați, femei și copii, apoi perdele, postavuri de mobile, broderii și parisoluri, precum și curățirea și văpsirea (în culori după plac) a tot felul de stoffe, — pe lângă prețuri prea avantajoase.

Apelând la binevoitorul concurs al M. Onor. public,

semnez cu deosebită stimă:

SAMUIL FRIED.

951 6—25

A. VERBOS și FIILUL,

Fabricant de mobile

= Arad, Calea Andrássy Nr. 6. =
Filială în Mediaș.

Atrage atenția onor. public și-l roagă să viziteze

== Marele seu magazin de mobile ==
dela fabrica augmentată.

Are în magazin mobilele celea mai moderne lucrate în stiluri deosebite; asortiment bogat.

939 6—20

VINETEA

mai bună la spălat.

Sub scutul legilor.

Vinețea ca mai foșosită în spălătorii și case private.

Eftină și neintrecută!

1 sticlă mică de 24 fl. ajunge la 10 spălături. — 1 sticlă mare costă 1 cor. 60 fl., $\frac{1}{2}$ de sticlă 1 cor.

Se poate căpăta pretutindeni.

Se ne ferim de falsificate.

916 7—20

Singurii
Fabricanți:

FRATII HOCHSINGER, fabrică chimică.

BUDAPESTA,
VI., strada Rozsa 58.